

Ö?rencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?rencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26668>

Özet

Öğrencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçeği (ÖSMTÖ), M. Otrar ve F. S. Argın tarafından 2015 yılında geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin sosyal medya platformlarına yönelik tutumlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlenmesidir. Geliştirme çalışmaları sonucunda, dört alt boyuttan oluşan ve 23 maddelik bir yapı ortaya çıkmıştır. Ölçek, yüksek iç tutarlılık (Cronbach $\alpha = 0.852$) ve güçlü faktör yükleri sergileyerek, ilgili alanyazına önemli bir katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya, tutum, ölçek geliştirme, psikometri, öğrenci, Varimax rotasyonu, Likert ölçeği.

Yazarlar

M. Otrar, Ferhat Süleyman Argın

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, öğrencilerin sosyal medya kullanımına ve algısına ilişkin tutumlarının sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçüm, öğrencilerin sosyal medyaya ne ölçüde bir ihtiyaç, bir sosyal yeterlilik aracı ya da bir izolasyon kaynağı olarak gördüğünü ortaya çıkarmayı hedefler.

ÖSMTÖ, eğitim araştırmacılarına, sosyal medya ile öğrenci gelişimi arasındaki karmaşık ilişkiyi incelemek için sağlam bir araç sunar. Ölçek, özellikle paylaşım eğilimi, sosyal çevre üzerindeki etkiler ve öğretmenlerle kurulan dijital ilişkiler gibi kritik alanlardaki öğrenci tutumlarının spesifik alt boyutlar aracılığıyla analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, öğrencilerin sosyal medya ile etkileşimlerini kapsayan çok boyutlu bir tutum yapısını ölçmektedir. Bu yapı, hem olumlu hem de olumsuz eğilimleri de dâhil eden toplam dört temel alt boyutta incelenmiştir.

Bu dört alt boyut, öğrencilerin sosyal medya kullanımından kaynaklanan psikolojik ve sosyal sonuçlarının temsil eder: **Paylaşım İhtiyacı** (kullanım motivasyonu), **Sosyal Yetkinlik** (platformların sosyal çevreye katkısı), **Sosyal İzolasyon** (olası olumsuz sonuçlar) ve **Öğretmenlerle İlişki** (otorite figürleriyle dijital etkileşim tutumu).

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliği, faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Dört faktörlü yapının geçerliliğini desteklemek amacıyla yapılan analizlerde, madde toplam katsayıları 0.30 ile 0.65 arasında, madde kalan katsayıları ise 0.25 ile 0.61 arasında değişmektedir. Bu değerler, maddelerin ilgili faktörlere olan katkılarının yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

Varimax rotasyonu sonucunda elde edilen faktör yüklerinin 0.476 ile 0.892 arasında değişmesi, maddelerin ilgili alt boyutlar altında güçlü bir şekilde toplandığını ve yapı geçerliliğinin sağlandığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı oldukça yüksektir. Ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach α katsayısı 0.852 olarak bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik analizleri kapsamında, t-testi kullanılarak yapılan alt-üst %27'lik gruplar arasındaki karşılaştırmalar, maddelerin ve faktörlerin ayırt edici olduğunu saptamıştır. Ayrıca, faktörler arasındaki korelasyonlar Pearson analizi ile incelenmiş ve anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Ölçeğin zamana karşı kararlılığını gösteren devamlılık katsayısı (test-tekrar test güvenirliliği) ise üç hafta arayla yapılan uygulamada $r = .831$ ($p < .001$) olarak anlamlı bulunmuştur.

Faktör Analizi

ÖSMTÖ'nün faktör yapısı, **Eigen değeri** ölçütüne göre belirlenen dört önemli faktörden oluşmaktadır. Bu dört faktör, ölçeğin ölçtüğü toplam varyansın %52.650'sini açıklamaktadır. Bu oran, ölçeğin yapısal yeterliliğini göstermesi açısından önemlidir.

Faktör yapısının netleştirilmesi amacıyla uygulanan Varimax rotasyonu, maddelerin beklenen alt boyutlara yüksek yüklerle dağıldığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin teorik temeli ile uyumlu ve amaca hizmet eden çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi (1=Kesinlikle katılmıyorum - 5=Kesinlikle katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler

Age Group: Belirtilmemi (Akademik öğrenci popülasyonu)

Population Details: Çalışma, üniversite veya lise düzeyindeki öğrencilerin sosyal medya tutumlarının ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: 23 maddeden oluşan, dört faktörlü, öz bildirim (self-report) tutum ölçeği. Maddelerin 6'si olumsuz, 17'si olumlu ifade içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçeği, sosyal izolasyon, paylaşım ihtiyacı, sosyal yetkinlik, psikometrik özellikler, Cronbach α , madde analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: arginferhat@gmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek geliştirme çalışması 2015 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin alınması ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Ferhat Süleyman Argın ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Test Yılı: **2015**.

Kaynaklar

Otrar, M. ve Argın, F. S. (2015). Öğrencilerin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt 4, Sayı 1(37).

Makalenin orijinal bağlantısı: jret.org

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: sosyal-medya-tutum-olcegi-toad.pdf

Öğrencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek 6'si olumsuz, 17'si olumlu toplam 23 maddeden oluşmaktadır.

1. Paylaşım İhtiyacı alt boyutu (8 madde)

Örnek: "Sosyal medya sitelerinde yaz?, video, müzik vb. payla??mlarda bulunmaktan hoşlanıyorum."

2. Sosyal Yetkinlik alt boyutu (6 madde)

Örnek: "Sosyal medya siteleri sayesinde daha fazla arkadaşımın olacağını düşünürüm."

3. Sosyal İzolasyon alt boyutu (6 madde)

Örnek: "Sosyal medya siteleri yüzünden diğer sosyal aktivitelere yeterince vakit ayıramıyorum."

4. Öğretmenlerle İlişki alt boyutu (3 madde)

Örnek: "Öğretmenlerimin yazdıklarıma takip etmesi hoşuma gidiyor."

ARABPSYCHOLOGY.COM